

нашого краю та їх корінних мешканців. З переліку населених пунктів смт Вороніж зникли х. Бабаків та с. Дорошенкове, але залишились відповідні прізвища. У Шостці проживають нащадки засновників Крутікова хутора. Хутір Ковтунів, в якому наприкінці XIX ст. було лише 4 двори [19, 119], зараз має статус села і є центром Ковтунівської сільської ради. Як і його засновник, 5 % населення має прізвище Ковтун. Після того, як на початку XX ст. бандитським угрупуванням була знищена сім'я поміщика Гука з синами і трьома доньками [20, 18], в хуторі Гуковому (зарах с. Гукове Гамаліївської сільської ради) не залишилось мешканців, які б мали таке прізвище.

Чи залишились десь нащадки колишніх мешканців нашого міста з прізвищем Шостка – невідомо. Залишається нез'ясованим питання: чи найменування населеного пункту покладено в основу назви прізвища, чи, навпаки, прізвище «Шостка» покладено в назив міста? Але як би там не було, наведені вище факти стануть доповненням до сторінок історії Шостки і, можливо, висвітлять питання вивчення топоніміки нашого краю.

Посилання

1. Дзенс-Литовский А.И., Абрамов И.С. Познание местного края. – Ленинград, 1925.
2. Прокопенко В. Шостка. – Харків, 1981.
3. Сіверянський літопис. – 1995. – № 5.
4. Советское Полесье. – 1998. – 09 жовтня.
5. Советское Полесье. – 1998. – 20 листопада.
6. Сірик Г. Вороніж та його околиці. – Торонто, Онтаріо, Канада, 1989.
7. Смотрицький М. Граматика. – К., 1979.
8. Хутір Шостка та інші поселення краю в історичних документах від 1551 року. / Упор. Кириєвський В. – Шостка, 2003.
9. Аргамаков А. Работы по укреплению песков в Черниговской губернии, за время с 1891 по 1913 год. – Чернигов, 1914.
10. Танский И. Село Локотки // Записки Черниговского губернского статистического комитета. – Чернигов, 1866.
11. Советское Полесье. – 1989. – 1 липня.
12. Список населених місцевостей Глухівщини. – Глухів, 1927.
13. Сумська область. Адміністративно-територіальний поділ: на 1 січня 1969 року. – Суми, 1969.
14. Прохоров В.А. Надпись на карте. – Воронеж, 1977.
15. Павленко С. Загибель Батурина 2 листопада 1708 р. – К., 2008.
16. Державний архів Сумської області (ДАСО), ф-1194, оп.1, спр.3.
17. ДАСО, ф-1194, оп.1, спр.5.
18. ДАСО, ф-1194, оп.1, спр.6.
19. Календар Черниговской Епархии на 1893 год. – Чернигов, 1893.
20. Чайка П.В. Вороніж над Осотою. Краєзнавчі нариси. / Упор. Т.М. Резанова, В.Д. Кириєвський – Шостка, 2008.

Кужельная Е.В. Действительно ли Шостка шестая, или заметки на полях местной топонимики

В статье на основании разнообразных источников (исторической литературы, архивных материалов и личных исследований) освещаются вопросы происхождения

наименований населенных пунктов Шосткинщины. Автором статьи приводятся новые версии происхождения названия города Шостка.

Kuzhel'na O.V. Is Shostka really the sixth or the notes from the fields of the local toponymy

In the article on the basis of historical literature of some archive documents and personal origin sources the problems of the origin of the names of the Shostka district are elucidated.

О.М. Мірошиниченко

МАЛОВІДОМЕ ДЖЕРЕЛО З ІСТОРІЇ ГЛУХІВЩИНИ XIX ст.

Стаття присвячена дослідженю документа «Списки населенных мест Российской Империи» 1866 р. видання, в одному з томів якого вміщено опис Чернігівської губернії. Серед п'ятнадцяти повітів, що входили в губернію, вагоме місце відведено опису Глухівського повіту. Дослідження полягає у детальному перекладі даного фрагменту списку населених пунктів. Проведений порівняльний аналіз їх назв з картами того періоду, а також з сучасними картографічними матеріалами. Запропоновано шляхи подальших досліджень для науковців-істориків, мовознавців, краєзнавців, тощо. Визначені певні закономірності у розташуванні населених пунктів з різноманітною господарською та адміністративною принадлежністю.

Людина народжується, живе і зникає. Так само з'являються міста, села, хутори. Їх життя, як і людське, може бути довгим, а може закінчитися на одному поколінні людей, що населяли дану місцевість. Про причини зникнення чи появи населених пунктів можна говорити багато і кожна розповідь буде суто індивідуальною.

Стаття присвячена унікальному за інформативністю документу 1866 р. видання – «Списки населенных мест Российской Империи». Без розповіді про його загальноімперське значення (навіщо складений, і ким та для чого використовувався) звернемо увагу на розділ під назвою «Глуховский уезд». Важко осягнути глобальні речі, не розглянувши їх елементарні частини. Основною метою дослідження було часткове перевидання з перекладом та аналізом підрозділів фрагменту даного списку [1]. Це лише базис для подальших досліджень даної місцевості. Автор подає матеріал для дослідників, істориків, краєзнавців, мовознавців, географів тощо. Даний перелік населених місць Глухівського повіту може бути використаний також археологами для датування знахідок з певної місцевості, що значиться в цьому списку. Враховуючи дані фактори, вважаємо тему актуальну для публікації.

Перелік населених пунктів цього розділу включає 277 одиниць [2]. Серед них – села, хутори, селища, двори. Кожен населений пункт характеризується за такими позиціями, як назва, принадлежність,

розташування, верстова віддаленість від повітових міст, кількість жителів (окрім чоловічої та жіночої статі), наявність церков, фабрик, поштових станцій тощо. Однією з родзинок опису є подача його упорядниками різних назв одного і того ж самого населеного пункту. За допомогою цієї інформації можна простежити зміну назви і навіть встановити причину цієї зімни, виокремити прізвища володарів, яким належали ті ж самі хутори чи двори.

Ми звикли називати урочища, яри чи окрім ділянки місцевості власними назвами, не замислюючись над тим, звідки ця назва походить. Одним із етапів дослідження стало порівняння

населених пунктів, нанесених на старих і сучасних картах [3]. Деякі назви з часом видозмінилися, але їх коренева частина залишилася однаковою [4].

Різноманітні реформи, процеси централізації та адміністративні перетворення поглинули з часом багато населених місць. З ними зникли різноманітні об'єкти культового та господарського значення. Перелік церков, заводів, фабрик (винокурні, цукрові, селітрові, паперові) у списку просто вражає своєю кількістю. Подальше використання документу кожен зацікавлений дослідник визначить для себе сам. Статистичні матеріали даного характеру є неоціненим писемним джерелом для істориків.

№	Название населенных мест	Положение	Расстояние в верстах		Дворы	Жителей	Церкви; учебн. и благотв. заведения; почт. станц.; ярмарки, пристани; фабр., завод.
			От уездн. города	От станов. кварт.			
	1-й стан По Московско-Киевскому почтовому тракту.						
567	Загородок, хут. козач. и вл.	При колодцах.	1	19	13	51	58
568	Обложки, с. каз., казач. и вл.	При рч. Ракит.	12	8	260	724	761
569	Наумовичев, хут. казач.	При урочище Порогах.	23	17	1	1	1
570	Евдокименков, хут. казач.	В урочище Семановских лесах.	13	9	1	2	1
571	Болбатов, пчельная пассика, казач.	При колодце в урочище Степки.	14	8	1	1	2
572	Болбатов, пчельная пассика, казач.	При колодцах в урочище Степки.	14	8	1	2	2
573	Тулиголов (Тулиголовы), с. каз., казач. и вл.	При рч. Реть.	20	Станов. Кварт.	313	1157	1172
574	Горбачи, хут. каз.	При колодце.	20	1/4	1	2	3
575	Марковичев – Костопальня, хут. вл.	При рч. Реть.	20	1/4	24	57	68
576	Дашчин, хут. вл.	При колодце.	21	1	3	10	7
577	Головнин, хут. вл.	При рч. Реть.	24	4	2	7	6
	По правую сторону этого тракта						
578	Павловское, хут. вл.	При р. Есмань.	2	19	8	27	31
579	Новая Гребля, д. каз. и вл.	При р. Есмань.	2 1/2	18 1/2	35	108	116
580	Пеньки (Туманского), хут. вл.	При р. Есмань.	3 1/2	17 1/2	4	17	18
581	Бейчун, хут. казач.	При колодце.	5	22	1	1	1
582	Пикновоб, хут. вл.	При р. Емань.	4	16	2	4	3
583	Хвостовка (Фостовка), хут. вл.	При рч. Вербовка.	3	17	2	4	6
584	Некрасов (Некрасово), с. казач. и вл.	При р. Есмань.	5	15	122	534	579
585	Семеновка, с. вл.	При р. Есмань.	7	14	48	198	215
586	Лежаевка, хут. вл.	При колодце.	12	19	1	1	1
587	Слипород (Слепород), с. вл.	При рч. Вербовка.	4	16	21	84	99
588	Богданов, д. вл.	При рч. Вербовка.	8	14	26	127	129
589	Литвинов, хут. вл.	При рч. Вербовка.	6	14	2	6	7
590	Полошки, с. каз. и казач.	При рч. Вербовка.	7	13	159	411	483
591	Щебри (Щерби), с. казач. и вл.	При рч. Вербовка.	11	9	81	262	279
592	Лунаец, с. казач. и вл.	При рч. Лунаец.	15	9	160	578	558
593	Давидовщина, хут. казач.	При колодце.	12	12	1	2	3
594	Сутиски, хут. вл.	При колодце.	18	12	2	4	5
595	Цишкалов, хут. казач.	При колодце.	18	5	1	7	3
596	Реть (Ретик), хут. казач.	При колодце.	18	8	1	5	3
597	Миклашевский, хут. вл.	При озерах и колодце.	28	20	2	3	4

598	Дунайская Слободка, с. вл.	При рч. Дунаець.	10	13	60	315	323	Церковь православная 1. Завод свеклосахарный.
599	Уздица, с. казач. и вл.	При протоке ручья Уздики.	15	15	93	365	368	Церковь православная 1.
600	Волокитин (Волокитино), с. казач. и вл.	При рч. Клевень.	27	22	104	424	445	Церковь православная 1. Фабрика фарфоровая.
601	Марковичева, хут. вл.	При колодцах.	16	24	1	2	2	
602	Мурлов, хут. вл.	При колодце.	17	25	2	3	1	
603	Висоцкого, хут. вл.	При колодце.	20	15	1	2	3	
604	Глотов Яр, хут. вл.	При колодце.	29	18	2	4	5	
605	Смальчужский, хут. вл.	При колодце.	17	19	1	-	-	Завод сахарный.
606	Дорошевка (Лорошонка), д. вл.	При рч. Клевень.	29	20	19	78	85	
607	Шербиновка, хут. вл.	При притоке Шербик.	30	18	9	43	46	
608	Марица, хут. вл.	При колодце.	24	14	4	13	15	
609	Воргол (Воргов), с. вл.	При рч. Воргол.	31	15	61	291	314	Церковь православная 1. Завод винокуренный.
610	Бобовка, хут. вл.	При колодце.	40	20	1	2	3	
611	Антоновка, хут. вл.	При рч. Клевень.	35	23	9	16	25	
612	Литвиновичи, с. казач. и вл.	При рч. Воргол.	29	19	106	429	450	Церковь православная 1.
613	Никольское, хт.вл.	При колодце.	37	16	1	3	2	
614	Куровщина (Барковщина), хут. вл.	При р. Есмань.	10	17	2	4	5	
615	Петровский, хут. вл.	При оз. Лубровном.	33	13	1	2	1	Завод винокуренный.
616	Лисогоренки, хут. вл.	При колодце.	30	19	2	4	5	
617	Зазерки, с. казач. и вл.	При рч. Воргол.	30	10	134	405	393	Церковь православная 1.
618	Огоране, д. вл.	При рч. Воргол.	31	11	16	61	56	
619	Рабуновка, д. вл.	При рч. Воргол.	30	9	18	70	79	
620	Калашникова, д. вл.	При рч. Воргол.	27	7	16	58	59	
621	Покровский, хт.вл.	При рч. Воргол.	26	6	9	30	38	Заводов 2: свеклосахарный и винокуренный.
622	Ярославець, с. вл. По левую сторону этого тракта	При верховье рч. Воргол.	24	4	273	1048	1104	Церковь православная 1.
623	Дубовичи (Дубович) мест. казач. и вл.	При рч. Реть.	24	4	289	1135	1156	Церквей православных 2. Ярмарок 2.
624	Гитов, хут. казач.	При колодце.	13	8	1	2	2	
625	Голубовка (Филюновка), хут. казач. и вл.	При рч. Подреть.	26	4	9	20	29	
626	Логинов, хут.казач.	В урочище Семановских лесах.	13	9	1	1	1	
627	Воронин, хут.казач.	В урочище Вербовка.	13	8	1	2	2	
628	Капреко-Дубовицкий (Карпковка), хут.вл.	При рч. Подреть.	26	6	3	20	28	
По почтовому тракту из г.Глухова в г.Путиль								
629	Руда, хут.вл.	При колодце.	8	20	3	5	7	
630	Хранушевского, хут.вл.	При колодце.	5	22	1	1	-	
631	При Холодковских водяных мельницах, хут.каз.	При р. Есмани.	16	22	2	6	4	
631	Холопков (Холопково), с. каз. казач. и вл.	При р. Есмань.	15	25	137	415	451	Церковь православная 1. Сельская расправа.
633	Баничи (Банич, Пайде- ров), с. каз.казач. и вл.	При р. Есмань.	20	29	89	305	378	Церковь православная 1.
634	Пайдеровские постоялые дворы (Коробчевского), хут.вл.	При колодце.	28	32	2	5	4	
635	Вязенка, д.каз.	При рч. Есмань.	34	35	70	210	223	
По правую сторону этого тракта.								
636	Моглянское (Ивановское), хут.вл.	При колодце.	7	18	5	12	18	
637	Викторов (Викторово), с. казач. и вл.	При р. Есмань.	18	19	59	246	285	Церковь православная 1.
638	Викторовское (Велектево), хут.вл.	При р. Есмань.	17	22	1	8	13	
639	Кубаров, хут.вл.	При р. Есмань.	24	25	17	64	62	Завод винокуренный.
640	Майков, д.каз.	При р. Есмань.	23	26	49	155	140	
641	Займы, хут.вл.	При колодце.	36	25	1	2	1	
642	Галагановка, хут.вл.	При колодце.	25	25	1	1	2	
643	Кочерги, с. казач. и вл.	При р. Есмань.	27	24	82	271	251	Церковь православная 1.
644	Ротовка, с.каз.	При р. Есмань.	29	23	53	177	201	Церковь православная 1.
645	Будиши (Будище), д.каз.	При рч. Клевень.	25	35	34	137	167	
646	Скиток петропавлов- ский, хут. монаст.	При рч. Клевень.	16	30	2	8	-	
647	Петропавловская Слобо- да (Слободка), хут. каз.	При рч. Клевень.	25	35	8	19	22	
648	Глуховский петропавловский, мужск. монаст.	При рч. Клевень.	27	33	2	17	-	Церквей православных 3. Ярмарка 1.
649	Ховзовка, с. каз. и казач.	При рч. Клевень.	30	34	110	332	355	Церковь православная 1.
650	Тимоновщина, хут.вл.	При рч. Клевень.	31	35	2	17	19	

	По почтовому тракту из г. Гухова в г. Новгород-Сиверск.							
651	Кудрюмовка (Османский), хут. вл.	При р. Есмань.	27	18	6	15	17	
652	Бирдаков, хут. вл. и казач.	При р. Есмань.	28	18	7	20	23	
653	Холодовский, хут. казач. и вл.	При р. Есмань.	35	22	4	12	15	
654	Бабаковский, хут. казач.	При колодцах.	32	14	12	52	50	
655	Оселедцев, хут. казач.	При колодце.	33	20	1	2	4	
656	Пироцкого, хут. вл.	При колодце.	37	15	3	7	7	
657	Дороженков (Григорьевский, Дорошенков), хут. казач. и вл.	При колодце.	31	20	6	18	11	
658	Воронеж, местечко казач. и вл.	При рч. Осак.	34	25	527	1713	1803	Церквей православных 7. Сельская расправа. Приходское училище. Посадская ратуша. Почтовая станция. Ярмарок 3. Базары. Заводов 4: сахарных 2 и винокуренных 2.
659	По правую сторону этого тракта. Конотопцев (Конотопцово), хут. казач.	При колодце.	31	21	5	14	14	
660	Тузов, хут. казач	При колодце.	31	22	1	2	5	
661	По левую сторону этого тракта							
662	Мальковщина, хут. вл. Заруцкое (Заруцкаго), Безпаловский, Безпаленково, Бурдюмовка, Писаревича), хут. вл.	При колодце.	25	16	2	4	5	
663	Купрашов (Книряшев, Купрашовский), хут. казач.	При колодце.	39	31	13	20	7	
	По почтовому тракту из м. Воронежа в г. Кролевец.							
664	Писаревичево (Писаревича, Писаревичев), хут. вл.	При р. Есмань.	33	18	8	3	12	Завод винокуренный.
665	Даченков (Даченково, Бабаков), хут. казач.	При колодцах.	34	16	7	33	20	
666	Андроников (Радиков), хут. казач.	При колодце.	35	17	4	11	13	
667	Бруховецкого (Лавременцов, Колобки), хут. казач.	При колодце.	36	18	3	9	9	
668	По правую сторону этого тракта Пирошина (Пирошина), хут. вл.	При р. Есмань.	34	19	8	14	12	
669	Мясишев (Мясикова), хут. вс.	При р. Есмань.	36	27	11	46	53	
670	Глухого Дяченко (Дяченковский), хут. казач.	При колодце.	35	20	3	7	11	
671	Белогриваго, хут. вл.	При колодце.	30	17	3	10	13	
672	По левую сторону этого тракта Авдеев, хут. казач.	При колодце.	27	13	3	11	13	
673	Мельниковщина, хут. казач.	При колодце.	28	14	2	7	8	
674	Пречистинский, хут. вл.	При р. Есмань.	26	6	2	4	7	Заводов 2: свеклосахарный 1, винокуренный 1.
675	2-й стан. По военно-транспортной дороге из г. Глухова в г. Новгород-Северск. Слоуд, с. казач. и вл.	При оз. Слоутском.	12	7	301	860	1086	Церковь православная 1. Завод винокуренный.
676	Говорунов, хут. вл.	При колодце.	13	7	1	1	-	
677	Собычев (Сабычев), с. казач. и вл.	При проток Бобрик.	20	Станов. Кварт.	172	688	724	Церковь православная 1.

678	Гамалеевка, слободка каз.	При рч. Шостка.	28	8	49	143	189	Церковь православная (женский монастырь). Ярмарка 1.
679	Маков, с. казач. и вл.	При рч. Шостка.	26	6	122	385	414	Церковь православная 1.
680	Локотки, с.казач. и вл.	При рч. Шостка.	32	12	176	495	588	Церковь православная 1.
681	Шостинский пороховой завод, воени. вед.	При рч. Шостка.	38	15	526	2338	1210	Завод винокуренный. Церковь православная 1.
682	Шостинское капсулное заведение, фабр. каз.вед.	При пруду Крупец.	46	15	35	255	129	Почтовая станция. Базар.
683	Николаевский (Ларцов, Корнековка,Карпекин), хут.вл.	При колодце.	43	23	3	12	10	
684	Семибратский-Александровский (Савицкий), хут.вл.	При колодце.	45	25	2	10	5	
685	Богданка-Дорошенкова (Ушинской), хут.вл.	При рч. Шостка.	50	30	10	50	75	Завод винокуренный.
	По правую сторону этой дороги							
686	Понурка, хут.вл.	При рч. Шостка.	22	2	4	45	50	Завод винокуренный 1.
687	Собычевская, слободка вл.	При рч. Шостка.	23	3	10	36	35	
688	Михалковщина, хут.вл.	При рч. Шостка.	24	4	3	7	3	
689	Селище, хут.вл.	При рч. Шостка.	25	5	2	8	10	Завод винокуренный.
690	Турановка (Шостка), с.вл.	При рч. Шостка.	27	7	10	34	38	Церковь православная 1. Завод винокуренный.
691	Усок, с. казач. и вл.	При протоке рч. Уски.	29	9	162	471	502	Церковь православная 1.
692	Карнековка (Маньковщина), слободка вл.	При протоке рч. Уски.	29	9	21	85	93	
693	Полевка, с.каз.	При протоке рч. Уски.	32	12	202	627	661	Церковь православная 1.
694	Мироновка, хут. каз.	При протоке рч. Усок.	40	16	53	160	189	
695	Шкимоновка, хут.каз.	При протоке рч. Усок.	42	18	17	71	68	
696	Гутка, хут.каз.	При протоке рч. Усок.	41	17	13	30	40	
697	Крупец (Новый), хут каз.	При колодцах.	46	22	37	132	132	
698	Лазаровка (Лазарева,Лазаревка), хут.каз.	При рч. Шостка.	47	28	13	52	56	
699	Стаховщина (Грушовка, Коробкин), хут.вл.	При протоке рч. Усок.	41	17	2	7	8	
700	Компайнейцов (Богаевского, Бугаевского, Шкодка), хут.вл.	При рч. Шостка.	31	11	10	52	60	Завод винокуренный.
	Левую сторону этой дороги							
701	Черные лозы (Заболотного), хут.вл.	При колодцах.	48	28	12	70	75	
702	Трусевичевский (Сухманена), хут.вл.	При колодце.	48	28	2	7	5	
703	Харченков, хут.вл	При колодце.	41	29	2	2	4	
704	Левинна, хут.вл.	При колодце.	37	17	1	1	-	
705	Иващенков, хут.вл.	При колодце.	34	14	1	1	1	
706	Мезжелов (Гуков), хут.вл.	При колодце.	28	8	2	25	21	
707	Гутка (Миклашевского), хут.вл.	При притоке р. Есмани.	23	5	13	57	63	
708	Каплица (Халанского), хут.вл.	При р. Есмани.	23	8	11	48	49	
709	Теребень (Теребенка, Теребенька), хут.вл.	При р. Есмани.	22	7	1	1	1	
	На почтовом тракте из г.Глухова в мест. Воронеж							
710	Брилевка (Михайловский), хут.вл.	При колодце.	8	22	2	12	14	
711	Черториги (Чернориг), с. каз. и вл.	При притоке рч. Сливки.	15	15	448	1268	1443	Церквей православных 2. Почтовая станция. Завод винокуренный.
712	Землянка, с. каз.,казач. и вл.	При рч. Сливке.	19	14	155	457	482	Церковь православная 1.
713	Процовая (Прицовка, Працовка), хут.вл.	При р. Есмани.	19	13	1	1	2	
	По правую сторону этого тракта							
714	Романовский, хут.вл.	При колодце.	7	16	2	4	5	
715	Снежки, хут.вл.	При колодце.	8	22	1	4	1	

716	Средний (Крутишин), хут.вл.	При р. Есмани.	25	15	8	12	17	
717	Красный (Суденко), хут. вл.	При р. Есмани.	24	14	7	54	50	Завод винокуренный.
718	Туманского (Маньковщина), хут.вл.	При колодце.	28	23	1	1	1	
719	На военно- транспортной дороге из г. Глухова, на мест. Серединнюю-Буду Нов- город северского уезда							
719	Ивановское (Иванов- ский, Мальчикновский), сл.вл.	При притоке рч. Березы.	5	15	15	24	28	
720	Береза, с. казач., каз. и вл.	При притоке рч. Березы.	7	13	378	1243	1346	Церковь православная 1.
721	Шликеевичев (Шликова, Верх-Рогазни), хут.вл.	При рч. Березе.	7	13	2	5	6	
722	Уманцева, хут.вл.	При колодце.	9	15	2	6	7	
723	Шостка, хут.вл.	При рч. Шостке.	20	13	1	2	1	
724	Ильина Рогозка (Рогожский), хут.вл.	При колодце.	9	7	7	2	10	
725	Имшина (Имшания, Имшена), д.вл.	При колодцах.	27	12	64	234	241	
726	Ямполь (Янполь), местечко казач. и вл.	При протоке рч. Денки.	30	17	552	1585	1742	Церквей православных 2. Ярмарок 2. Базары.
727	Брод, хут.вл.	При колодце.	31	18	1	2	1	
728	Рудни, хут.вл.	При р. Ивоти.	32	19	8	17	15	
729	Войтовка (Вайтовка, Высоцкого), хут.вл.	При рч. Свеса.	35	21	2	5	6	
730	Ярышкин (Едотов), хут. вл.	При колодце.	41	28	1	2	2	
731	Сименовка (Симановка), д.вл.	При рч. Кремль	42	29	14	55	60	
	По правую сторону этого тракта							
732	Немловъ (Веллер, Немчин), хут.вл.	При колодце.	12	9	2	10	12	
733	Гремячка, с.вл.	При рч. Гремячке.	20	12	115	306	358	Церковь православная 1.
734	Движенск (Здвиженск), хут.вл.	При колодцах.	26	13	10	50	35	Завод винокуренный.
735	Ордовка, с. казач. и вл.	При протоке рч. Боройши.	30	22	190	601	748	Церковь православная 1.
736	Казанского, хут.вл.	При рч. Вязовке.	30	22	2	3	7	
737	Аржаный (Тарасенков, Гарасенки, Демичев), хут.вл.	При рч. Свеса.	31	23	3	15	20	
738	Рабченков, хут.вл.	При колодце.	45	32	1	4	5	
739	Свеса (Свеча), хут.вл.	При рч. Свеса	35	22	35	103	95	Заводы: винокуренный и свеклосахарный.
740	Четвертеновка (Четвертиновка), хут.вл.	При р. Ивоти	40	30	3	13	14	
741	Дорошовка, с.вл.	При рч. Кремль.	40	28	30	198	125	Церковь православная 1. Завод винокуренный.
742	Юрасовка, с.вл.	При рч. Журавке.	50	30	40	157	145	Церковь православная 1.
743	Чуйковка, с.вл.	При рч. Гибени.	54	34	100	360	392	Церковь православная 1. Завод винокуренный 1. Спиртовой 1.
744	Журанка (Журавка), с.вл.	При рч. Журавке.	53	33	129	428	438	Церковь православная 1.
745	Михайловский (Михайловск), хут.вл.	При рч. Кипячке.	52	31	5	33	38	Завод винокуренный 1., свеклосахарный 1.
746	Американский, хут.вл.	При р. Ивоти	40	32	2	12	15	
747	Кондывовка (Кондыбовка, Кандыбовский), хут.вл.	При рч. Кипячке, Гремячке и Журавке.	42	30	3	10	12	
748	Розеповка, хут.вл.	При рч. Журавке.	42	30	1	3	5	
749	Карнековка, хут.вл.	При рч. Журавке.	41	29	2	15	20	
750	Недбаенка (Небаевка), хут.вл.	При протоке рч. Журавки.	40	28	6	25	32	
751	Снежкин (Гарусевка), хут.вл.	При протоке рч. Журавки.	38	27	1	3	5	
752	Гончаренков, хут.казач.	При протоке рч. Журавки.	39	28	1	2	3	
	По левую сторону этой дороги.							
753	Панский переход, хут.вл.	При р. Ивоти.	35	14	2	9	16	
754	Савченков, хут.вл.	При рч. Пруднице.	35	22	1	3	4	
755	Пруднице, хут.вл.	При рч. Пруднице.	35	22	6	12	14	
756	Гаевой, хут.вл.	При колодце.	40	27	2	3	4	
757	Ростов(Товетёнков), хут. казач.	При колодце и проток Ростов.	33	20	7	14	16	

758	Кучеров хут.вл.	При колодце.	33	20	1	2	3	
759	Негодій (Белогородище), хут.вл.	При проток Белогорище.	35	16	2	6	9	
760	Петрінков, хут.вл.	При проток Веприк.	37	19	2	2	5	
761	Белица (Болутовка), с.вл.	При р. Белице.	38	18	107	291	287	Церковь православная 1. Фабрика бумажная. Завод чугунно-литейный.
762	Балутовка, хут.вл.	При рч. Белице.	36	19	13	75	80	
763	Карачевск (Панарин, Карачевский), хут.вл.	При рч. Белице.	37	17	7	37	42	
764	Палашенков (Палаженков, Политченков, Неплюев), хут.вл.	При колодцах.	40	25	19	68	45	
765	Янков (Косинский, Красинского), хут.казач и вл.	При колодцах.	50	30	9	33	36	
766	Дорошенков, хут.вл.	При проток рч. Кремля.	52	32	13	86	95	Завод винокуренный.
3-й стан По большому Киево-Московском почтовому тракту								
767	Анненский, хут.вл.	При колодцах.	6	9	6	22	30	
768	Есмань, с.казач.каз. и вл.	При р. Есмани.	15	Станов. Кварт.	223	852	953	Церковь православная 1. Почтовая станция.
769	Слободка (Еремеевка), хут.вл.	При р. Есмани.	15	1	15	22	30	
770	Волкі (Боров, Зареловка), хут.казач и вл.	При колодце.	21	6	2	8	6	
771	Карнекин, хут.вл.	При колодце.	20	7	2	10	8	
772	Сорбковые Бальчики (Бальчик), хут.вл.	При колодцах.	30	15	7	25	30	
По правую сторону этой дороги								
773	Ляхов (Ляховка, Москalenki, Москаленков, Куриченков, Старовивловский), хут. каз. и вл.	При колодцах.	7	7	39	137	150	
774	Студенок, с.казач. и вл.	При ррч. Маленке и Клевени.	15	7	108	373	387	Церковь православная 1.
775	Кучеровка (Кочуровка), с. каз. казац. и вл.	При рч. Калиновке.	20	7	206	822	910	Церковь православная 1. Завод винокуренный.
776	Харьковка (Харковка), хут.вл.	При р. Клевень.	24	11	7	31	24	
777	Полковничья Слобода, с.вл.	При протоке Покурнице.	27	12	94	444	438	Церковь православная 1.
778	Шумицкого (Богдановича), хут.вл.	При рч. Локть.	29	14	6	36	45	
779	Суходол, с.каз.,казач. и вл.	При колодцах.	30	15	96	500	472	Церковь православная 1.
780	Анасенков (Симоненков, Приблудин), хут.вл.	При рч. Локть.	25	14	2	8	9	
781	Слобода малая (Слободка малая), хут.вл.	При рч. Локть.	29	14	6	36	43	
782	Комаровка, хут.каз.	При рч. Клевень.	30	20	2	5	7	
783	Коренец, д.каз. и казач.	При рч. Бельны	33	18	55	231	237	
784	Ястrebшина, с.каз. казач. и вл.	При рч. Локть.	25	15	69	334	358	Церковь православная 1.
785	Уланов, с.каз.,казач. и вл.	При рч. Локть.	30	18	263	1263	1270	Церквей православных 2.
786	Кондыбин (Приблудин), хут.вл.	При рч. Клевень.	40	25	5	20	25	
787	Бобылевка большая, д. каз. и вл.	При рч. Клевень.	40	28	15	72	62	
788	Борисенков, хут.вл.	При колодце.	37	22	4	14	14	
789	Сидоровка, д.каз.	При рч. Клевень.	40	28	15	87	67	
790	Сопичь (Сопыч), с.каз.,казач. и вл.	При рч. Клевень.	40	25	180	793	847	Церковь православная 1.
791	Потановка, д.каз.	При рч. Клевень.	43	28	25	115	120	
792	Бобылевка малая, д.каз.	При рч. Клевень.	40	25	8	37	22	
793	Мелановка (Лазаревича), хут.вл.	При рч. Клевень.	42	27	1	14	11	
794	Бочевен, с.казач. и вл.	При рч. Пурнице.	30	15	87	421	449	Церковь православная 1.
Полевую сторону этого тракта								
795	Голуновка, с.вл.	При р. Есмани.	7	9	29	145	146	Церковь православная 1.

796	Хотмановка, д. вл.	При р. Есмани.	9	7	56	205	200	
797	Вознесенский (Дем'яновка), хут.вл.	При р. Есмани.	15	3	9	40	45	Завод винокуренный.
798	Козловское, хут.вл.	При р. Есмани.	8	8	1	2	2	
799	Шкирмоновка (Есмань малая), хут.вл.	При р. Есмани.	5	11	4	21	16	
800	Яценков, хут.каз., казач. и вл.	При р. Есмани.	5	11	2	5	4	
801	Самоквасов (Белявского), хут.вл.	При р. Есмани.	2	13	5	21	25	
802	Дикевич (Дековичев, Клочковка), хут.вл.	При колодцах.	11	5	8	45	38	Завод винокуренный.
803	Кулешовка, хут.вл.	При колодцах.	2	13	14	45	47	
804	Гуменный, хут.вл.	При колодцах.	2	13	14	45	47	
805	Радионовка, хут.вл.	При р. Есмани.	3	12	5	22	24	
806	Кубраковка, хут.вл.	При р. Есмани.	2	13	14	55	57	
807	Ховзуновка, хут.вл.	При р. Есмани.	10	7	2	8	5	
808	Яновка, с.вл.	При рч. Лавр.	20	8	58	296	313	Церковь православная 1.
809	Горелый Николаевский, хут.вл.	При колодце.	20	8	2	4	5	
810	Глуховицна, хут.вл.	При колодце.	19	7	2	4	6	
811	Озера (Озеры, Гриневича, Гриневичево), хут.вл.	При колодце.	18	5	2	14	12	
812	Ловра (Карнековка, Новая Гребля, Даньковка), д. вл.	При рч. Лавр.	20	4	12	100	87	Заводов 3: винокуренных 2, селитреный 1.
813	Месензовка (Месендзовка, Месенцовка, Кленцовка), хут.казач. и вл.	При рч. Лавр.	20	9	29	93	105	
814	Хохловка, с.вл.	При рч. Лавр.	25	14	51	231	255	Церковь православная 1.
815	Никитовка, д. вл.	При рч. Лавр.	28	17	41	229	250	Завод винокуренный.
816	Нарбутовка (Нарбутов, Ловра), хут.вл.	При рч. Лавр.	23	12	12	88	88	
817	Сакевичев, хут.вл.	При рч. Лавр.	23	12	2	6	7	
818	Марчихина Буда, с.каз.и вл.	При р. Шейк (Шеинк).	35	22	312	1408	1479	Церквей православных 2.
819	Руденка, д.каз.	При рч. Шейк.	35	25	30	147	139	
820	Радионовка, д. вл.	При р. Ивоти.	40	27	89	90	90	
821	Лемеш, хут.вл.	При колодце.	39	25	4	15	17	
822	Домленка, хут.вл.	При р. Ивоти.	42	29	5	34	39	
823	Жураховка, хут.вл.	При р. Ивоти.	42	32	3	7	7	
824	Горинь (Горина, Горинь), с. казач. и вл.	При рч. Лавр.	30	15	45	189	202	Церковь православная 1.
825	Протопоповка, хут.вл.	При рч. Лавр.	30	17	2	7	8	
826	Княжичи (Княжечи), с. казач. и вл.	При рч. Свеса.	30	15	110	480	488	Церковь православная 1. Винокуренный завод.
827	Безбородовский (Безборовка), хут.вл.	При рч. Свеса.	29	14	1	1	1	Завод свеклосахарный.
828	Степановка, д. вл.	При р. Муравельня.	33	18	30	171	177	Завод винокуренный.
829	Добрыгин, хут.вл.	При рч. Добряж.	31	16	2	20	26	
830	Пустогород, с. вл. и казач.	При рч. Бычки.	25	10	106	416	463	Церковь православная 1.
831	Мироновка, хут. вл.	При рч. Холодун.	25	11	3	10	13	
832	Ходуня, хут.вл.	При рч. Холодун.	25	10	1	3	2	
	По Курскому почтовому тракту.							
833	Поменков, хут.вл.	При колодцах.	1/2	15	4	15	16	
834	Водотеч, хут.вл.	При колодцах.	1	15	12	47	50	
835	Заруцкое Клевень, д. вл.	При рч. Клевень.	7	12	20	63	52	
	По правую сторону этого тракта.							
836	Скварков (Сварков), с. вл. и казач.	При рч. Клевень.	8	16	188	780	788	Церковь православная 1. Завод селитряный.
837	Чернев (Чернева), д. каз. и казач.	При рч. Клевень.	12	18	45	159	167	
838	Калюжный (Калюжин), хут.вл.	При колодцах.	8	22	13	45	60	
839	Кубовщина (Кобовщина), хут.вл.	При колодце.	7	18	2	5	7	
840	Кравченков, хут.казач.	При колодце.	7	23	6	10	18	
841	Кулешов (Карнаухов), хут.вл.	При колодце и рч. Клевень.	7	5	4	24	27	
842	Анневмов (Роговенков), хут. вл.	При колодце.	4	15	1	1	2	
	По левую сторону этого тракта							
843	Белокопытов, с.вл.	При рч. Клевень.	9	20	16	41	57	Церковь православная 1.
844	Наумовка, д. вл.	При рч. Клевень.	10	10	10	32	41	

Сокращения, употребляемые в списке населенных мест Черниговской губернии

Вл. – владельческий (ая, ое).	Воен. – военного.
Выс. – выселок.	Г. – город.
Д – деревня.	Ж.п. – женского пола.
Казач. – казачий (я, е).	Каз. – казенный (ая, ое).
Кол. – колония.	Лес. – лесной.
Монаст. – монастырь.	М. п. – мужского пола.
Мест. – mestечко.	Немец. – немецкая.
Оз. – озеро.	Почт. – почтовая.
Руч. – ручей.	Р. – река.
Рч. – речка.	Сел. – селенье.
С. – село.	Сц. – сельцо.
Слоб. – слобода.	Сосл. – сословия.
Станц. – станция.	Фабр. – фабрика.
Хут. – хутор.	

Посилання

- Страшко В. Правила передачі тексту кириличних документів XVI– XVIII ст. дипломатичним і популярним методами та рекомендації для застосування цих правил у виданнях наукового і науково-популярного типів: Проект. – К., 1992.
- Штиглицев Н. Списки населенных мест Российской империи. Т. 48. Черниговская губерния. Центральный статистический комитет Министерства внутренних дел. – СПб., 1866. – С.28-42.
3. <http://rapidshare.com/users/NCNVIE>
4. http://travel.org.ua/karta_list.php?id=113

Мирошниченко А.Н. Малоизвестный источник из истории Глуховщины XIX в.

Статья посвящена исследованию документа «Списки населенных мест Российской империи» 1866 г. издания, в одном из томов которого помещено описание Черниговской губернии. Среди пятнадцати уездов, входивших в губернию, важное место отведено описанию Глуховского уезда. Исследование заключается в подробном переводе данного фрагмента списка населенных мест. Проведен сравнительный анализ названий населенных пунктов с картами того периода, а также с современными картографическими материалами. Предложены пути дальнейших исследований для ученых-историков, языковедов, краеведов и т.д. Определены некоторые закономерности в расположении населенных пунктов с разнообразной хозяйственной и административной принадлежностью.

Miroshnichenko O.M. A little known source is from the history of Hlukhiv district of the XIX-th century.

The paper suggests a document “lists populated areas of the Russian Empire” 1866 publication in one of the volumes which placed the description of Chernigov Hubernica. Among the fifteenth counties that were part of the province, an important place reserved described Glukhov district . Study is a detailed translation of the fragment list of populated areas. The comparative analysis of the names of localities with maps of the period, as well as with modern maps. The ways of further research to academic historians, linguists, ethnographers, etc. We derive some regularity in the distribution of settlements with a variety of economic and administrative identity.

В.Д. Кириєвський

ХУТІР КУЛІША У ВОРОНІЗЬКИХ ЛІСАХ

Краєзнавча розвідка має на меті привернути увагу до історії батьківського хутора письменника П. Куліша, вартої для створення тут всеукраїнського туристського маршруту.

У лісах неподалік Вороніжа в першій половині XIX ст. знаходився хутір батька письменника П.О. Куліша. Для Пантелеїмона Олександровича батьківський хутір залишився в споминах як найрідніший «пустынний уголок, под которым по воле Божьей взошла звезда моя» [15, 172]. Хутір під солом'яними стріхами перетворився згодом е справжню пустиню із самітним печищем під кулішевими липами, але життя на колишніх землях Кулішів не припинялося. Жив, процвітав, завмирав і знову оживав сусідній з Кулішевим хутіром Семена Гукова.

Перші відомості про населення Гукового хутора маємо зі статистичного видання 1866 року «Список населенных мест по сведениям 1859 года. Черниговская губерния» [19, 35]. У ньому зазначено, що власницький хутір «Мезжеловъ (Гуковъ)» був розташований ліворуч військово-транспортної дороги з Глухова на Новгород-Сіверський, що проходила через села Собичеве, Макове, Локотки та Шостенський пороховий завод. Також у «Списку» вказана відстань від Гукова до Глухова (28 верст) та від Гукова до Собичева (8 верст). У хуторі, що мав 2 двори, проживало 46 осіб: 25 – чоловічої статі, 21 – жіночої. Можливо, що один із дворів належав Мезжелову (Мезжеловій – Мужиловській – героїні «Истории Уляны Терентьевны» П.Куліша), а другий – Семену Гукову – старому сусіду Кулішів по хутору. У найближчих до Гукова власницьких хуторах Іващенків, Гутка (Миклашевського), Каплиці (Халанського) та Теребені проживало відповідно 2, 120, 97 та 2 чол. У наступних дореволюційних статистичних «Списках населенных мест» уже відсутні дані щодо поселень (хуторів), кількість мешканців яких була менше 10 осіб. Таких неврахованих статистикою нових малолюдних хуторів, як бачимо з карти Глухівського повіту 1860-х років, з'явилася поряд з Гуковим чимало. Зокрема на маківській дорозі, там, де нині село Гукове, щільно позначені окрай лісу з півночі аж чотири хутори, ще двоє – за версту з південного краю лісу, та ще п'ять – за лісом, по дорозі на Вороніж, з лівого берега Осоти. Через таку щільність на карті ці хутори й не мають назв, на відміну від інших поодиноких хуторів, як-то Іващенків, Гутка, Каплиця. Зрозуміло, що найбільший хутір (1) з довгим подвір'ям і будинком посеред нього є Мезжеловим (Гуковим), а крайній справа (2) зі сходу з двома будівлями, мабуть хатою і хлівом в малому контурі двору, – колишній Кулішів. Посеред них зображені третій хутір з більшим